

KTH Biblioteket

Verksamhetsberättelse 2020

2020 – ett år som inget annat

Du håller nu KTH Bibliotekets verksamhetsberättelse för 2020 i din hand. Genom nedslag i verksamheten vill vi beskriva det arbete som genomförts under det gångna året och samtidigt blicka framåt mot 2021. Förhoppningen är att denna skrift ska bidra till att fler på KTH får en inblick i den bredd av tjänster och kompetenser som erbjuds på KTH Biblioteket.

2020 har varit ett utmaningens år för hela samhället, och pandemin har självklart också påverkat KTH Biblioteket. Som så många andra verksamheter har vi tvingats till snabba omställningar och utmaningar i form av distansarbete och krisledning. KTH Biblioteket har stått väl rustat inför de förändrade villkoren. En stor del av bibliotekets tjänster var sedan tidigare digitala och det har gått snabbt att ställa om och skala upp till än mer digital verksamhet.

Med detta sagt var det med stor vanda vi stängde den fysiska lärmiljön som är så viktig för många studenter. Biblioteket erbjuder en unik miljö för enskilda studier och kreativt lärande tillsammans med andra. Biblioteket

är också en viktig mötesplats för hela KTH, inte minst för våra internationella studenter. Jag vill passa på att tacka all personal som så helhjärtat har stöttat KTH:s studenter och forskare under dessa speciella omständigheter.

Vi kommer att dra nytta av lärdomarna från 2020 i arbetet med att utveckla bibliotekets verksamhet med ökad tillgänglighet för hela KTH, där vi erbjuder så mycket som möjligt digitalt och samtidigt tillgodoser de behov som forskare och studenter har av en fysisk plats för studier och interaktion.

Välkomna till KTH Biblioteket!

Maria Haglund
Överbibliotekarie

Vi finns för våra studenter

Lärmiljö och support

Pandemin har under det gångna året präglat arbetet med KTH Bibliotekets publika miljöer. Öppettiderna har begränsats och studieplatserna har blivit färre och glesare. För att undvika trängsel har sensorer som visar antalet besökare installerats.

Stora insatser har gjorts för att bistå bibliotekets användare med relevant material, oftast elektroniskt, men även i tryckt format när så varit nödvändigt. 2020 har servicen till studenter som läser Tekniskt basår kompletterats så att all kurslitteratur finns tillgänglig som ljudbok för alla som går kursen.

Under 2020 har öppettiderna på biblioteken i Södertälje och Kista utökats och den digitala supporten har varit till stor hjälp under pandemin, särskilt genom den chatt som öppnades i februari 2020.

Handledning och undervisning

Studenter har fått handledning i informationshantering och akademiskt skrivande i zoom och tjänsterna har blivit mer tillgängliga för alla på KTH.

Biblioteket har erbjudit fler seminarier för doktorander än tidigare och i samarbete med biblioteken på Stockholms universitet och Karolinska Institutet har såväl forskare som doktorander erbjudits workshops kring hantering av forskningsdata.

För att kunna undervisa på distans har biblioteket digitaliserat utbildningen i form av filmer och webbkurser. I syfte att bidra till ökad jämställdhet i utbildningen samarbetar biblioteket med Institutionen för Lärande, ITM, kring den högskolepedagogiska kursen.

Kommunikation till studenter

Genom att bli mer närvarande och inkludera i sociala medier och genom tydligare information på webben har biblioteket under pandemin fokuserat på att nå ut till KTH:s studenter. Detta har gjorts i samarbete med Utbildningsstöd (EDO). Antalet besökare på sociala medier har ökat betydligt under året.

Vi finns för våra forskare

Öppen vetenskap

KTH Biblioteket har under 2020 fortsatt driva frågor kring öppen vetenskap och öppen publicering (open access) och har under året erbjudit stöd till forskare i strategisk planering kring publicering och spridning av forskningsresultat.

Under 2020 slöts flera viktiga förlagsavtal där öppen publicering ingår. KTH biblioteket har också betalat andra kostnader för öppen publicering för KTH:s forskare. Denna centralisering har minskat administrationen och ökat möjligheten för KTH:s forskare att publicera sig öppet utan kostnader för läsaren. Genom att kostnaderna samlats centralt har möjligheterna att analysera kostnadsutvecklingen på området förbättrats. Över hälften av all forskning som publiceras på KTH är nu öppen och tillgänglig för alla.

Forskningsdata

2020 slutfördes ett tvärfunktionellt projekt kring forskningsdata. Projektet har letts av en forskningsdatakoordinator från biblioteket i samarbete med avdelningarna för Forskningsstöd (RSO), Arkiv och registratur, IT och Paralleldatorcentrum (PDC).

Syftet med projektet har varit att öka kompetensen kring forskningsdata på KTH, skapa en gemensam bild av forskningslivscykeln och belysa användarbehoven. Vidare har målet varit att bereda grund för bättre fungerande processer och att identifiera parallella projekt kring forskningsdata.

Projektet har resulterat i en rad leveranser, bland annat i form av *Riktlinjer för hantering av forskningsdata* som trädde i kraft 1 januari 2020. Information om hantering av forskningsdata finns samlad på webben och det har producerats en webbkurs för forskare och doktorander. Nu erbjuds också ett digitalt verktyg och seminarier där forskare och doktorander kan få stöd i att skapa datahanteringsplaner och tillgängliggöra data enligt FAIR-principerna (*Findable, Accessible, Interoperable, Reusable*).

KTH:s publikationsdatabas

2020 utvecklade biblioteket en funktion som effektiviserar underhållsarbetet i KTH:s publikationsdatabas DiVA. Detta har medfört ökad datakvalitet och mer tid till utvecklingsarbete.

Bibliometri

KTH Biblioteket har under lång tid arbetat med analys av forskningspublicering utifrån olika analysbehov på KTH. Biblioteket har deltagit i ett samarbetsprojekt mellan Vinnova och KTH som tittat på bibliometriska metoder och analyser och hur de kan användas som grund för strategiska beslutsunderlag kring KTH:s forskning. Under 2020 utökades analysmöjligheterna då den bibliometriska databasen kompletterades med Scopusdata.

Under 2020 har ett interaktivt verktyg för *Årlig bibliometrisk utvärdering* (ÅBU) lanserats. Verktöget som gör statistiska analyser av KTH:s publiceringar har utvecklats av biblioteket, Ledningskansliet och IT, i dialog med KTH:s ledning och forskare. Verktöget ska användas som en integrerad del av KTH:s kvalitetssystem och ge KTH:s ledning, prefekter och skolchefer en bild av hur forskargrupper presterar ur ett bibliometriskt per-

spektiv. Dessutom kan det hjälpa forskare att få överblick över den egna publiceringen och vilket genomslag den får.

Systematiska litteratursökningar

2020 utvecklade biblioteket en litteratursökningstjänst. Forskare på KTH som behöver hjälp med kvalificerad litteratursökningar och forskningsöversikter kan beställa systematiska sökningar av biblioteket.

Litteratur och databaser

Under året har biblioteket effektiviserat arbetsprocesser och förbättrat tillgängligheten till bibliotekets samlingar av vetenskaplig information. Biblioteket arbetar med att så långt det går tillgängliggöra material i elektronisk form och under året har efterfrågan på e-böcker ökat som en följd av minskad tillgänglighet till det fysiska biblioteket under pandemin.

Vi är en arena för kunskapsutbyte

Mötesplats för studenter och forskare
Biblioteket bidrar till att synliggöra KTH:s forskning och utbildning. Det är en mötesplats för erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning. Under 2020 har biblioteket arbetat med att utveckla olika typer av arrangemang med betoning på dialog och framåtblickande.

Biblioteket samarbetar med studentföreningar och andra verksamheter inom KTH för att underlätta gränsöverskridande aktiviteter. Trots att många av de planerade aktiviteterna fick ställas in på grund av pandemin, genomfördes en hel rad arrangemang digitalt, till exempel en bokcirkel för internationella studenter och en workshop på temat forskningsdata och stickning. I slutet av året höll biblioteket också ett välbesökt panelsamtal mellan forskare med fokus på hållbarhetsfrågor.

Öppna föreläsningar och utställningar
Biblioteket arrangerar varje termin ett antal öppna föreläsningar, dels för att informera om intressanta forskningsprojekt dels för att stötta forskare och studenter i forsknings- och

utbildningsprocessen. 2020 har de planerade evenemangen flyttat online och de flesta av de 25 föreläsningarna har hållits digitalt. Under året har också tre utställningar med koppling till aktuell KTH-forskning visats i biblioteket.

TEDx

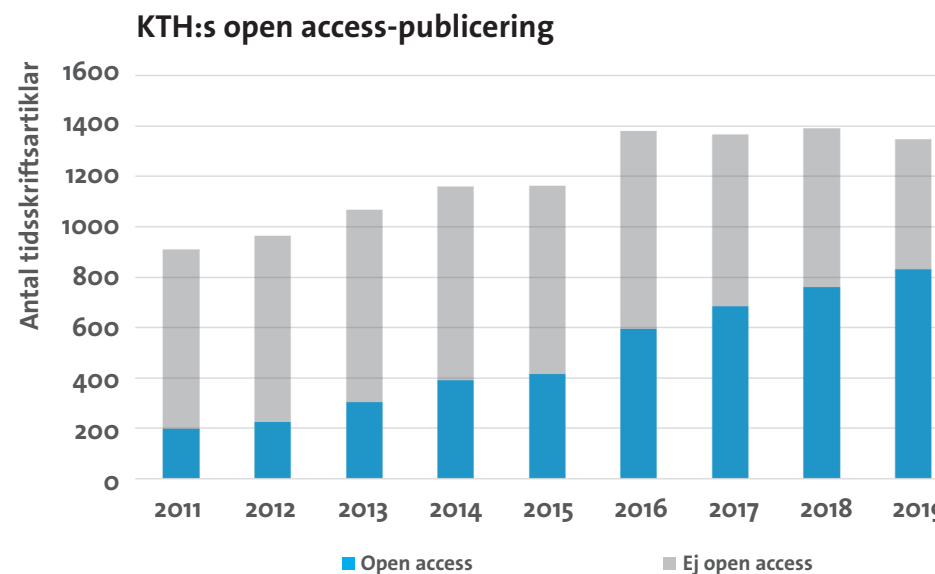
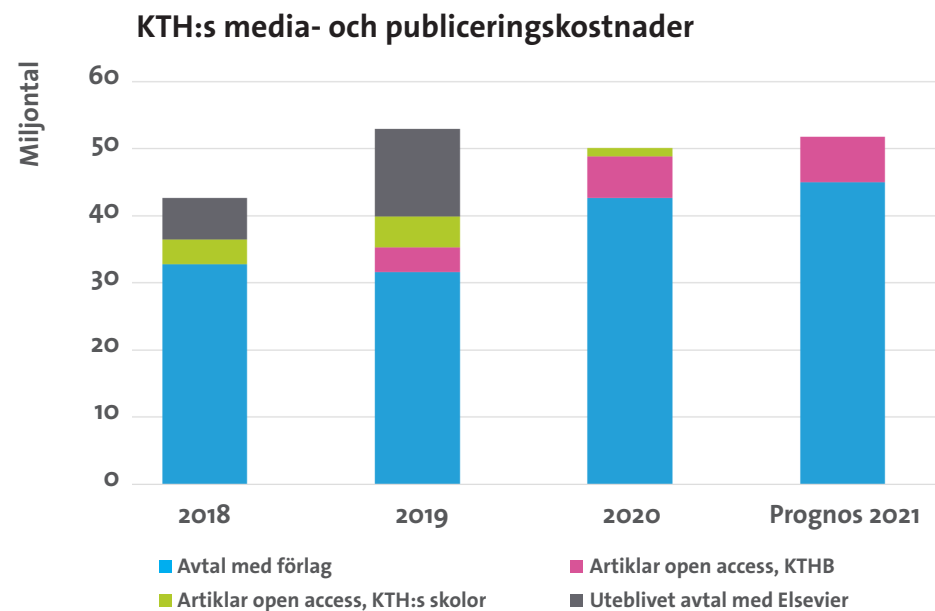
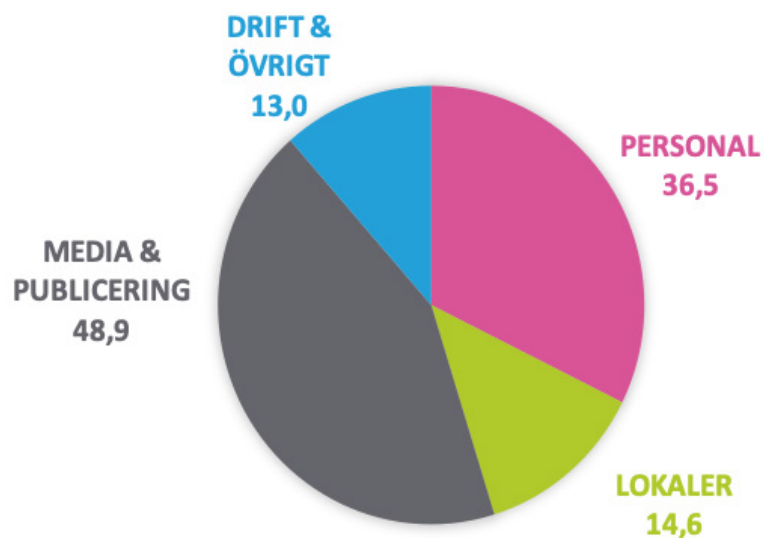
Under 2020 har biblioteket arrangerat flera TEDxKTHSalon på temat hållbarhet och mat. Det är interaktiva online-föreläsningar med fokus på dialog mellan föreläsare och publik. Ett flertal forskare vid KTH har medverkat, hundratals personer har deltagit via zoom och tusentals personer har visat intresse för arrangemangen via sociala medier. Särskilt stort har engagemanget varit bland KTH-studenter som intresserar sig för hållbarhetsfrågor. 2021 kommer biblioteket att arrangera tre TEDxKTHSalon, denna gång med fokus på AI och jämställdhetsfrågor.

Ekonomi

KTH Bibliotekets kostnader uppgick 2020 till 113 miljoner kronor. Media- och publiceringskostnaderna ökade under året, främst beroende på de nya förlagsavtal där open access ingår. Efter 1,5 år utan avtal slöt det svenska konsortiet ett nytt avtal med förlaget Elsevier under 2020, ett avtal som inkluderar open access.

Genom att centralisera kostnaderna för open access till KTH Biblioteket har KTH fått en bättre överblick över kostnadsutvecklingen på området. Centraliseringen av kostnaderna och det nya avtalet har lett till att KTH:s open access ökat markant. Mer än hälften av all publicering på KTH är nu öppet tillgänglig.

Bibliotekets kostnader 2020: 113 mnkr

Våra planer för 2021

Forskarstöd på KTH – en gemensam webbportal

KTH Biblioteket och Avdelningen för Forskarstöd (RSO) samarbetar kring gemensam marknadsföring av tjänster för stöd till forskningsprocessen.

Samordnat stöd kring hantering av forskningsdata

Arbetet med forskningsdata kommer att permanentas och fokus 2021 är utveckling av digitala tjänster för en effektiv process kring hantering av forskningsdata genom hela forskningsprocessen.

Forskningsinformation och analys

Arbetet med Årlig bibliometrisk utvärdering fortsätter och breddas så att visualisering av mer forskningsinformation omfattas. Ett arbete påbörjas med att tydliggöra hur bibliotekets analysverksamhet (bibliometri) kan bidra ännu bättre till KTH:s behov.

Stöd till doktorander

Biblioteket kommer att utveckla former för mer fokuserat stöd till KTH:s doktorander. Både i egen regi och inom befintliga doktorandprogram.

Utveckling av lärmiljön

Biblioteket och Fastighetsavdelningen genomför en översyn av renoverings- och utvecklingsbehov av bibliotekets publika lokaler, med fokus på flexibla och uppdaterade lärmiljöer.

Breddat deltagande och digitala färdigheter

Biblioteket kommer att delta i KTH:s övergripande arbete med att förbättra stödet till studenter med särskilda behov. Biblioteket ska också vara en integrerad del i studenternas utbildning som ett stöd i att hantera information och utveckla digitala färdigheter.

Jämställdhetsprojekt med bokcirkel

Som en del i bibliotekets jämställdhetsprojekt arrangerar biblioteket och KTH Innovation en gemensam bokcirkel för studenter och anställda på KTH. Syftet är att främja jämställdhet i utbildningarna.

Effektivare arbetsprocesser

Arbetsprocesser effektiviseras för att biblioteket ska förbättra tillgången till vetenskaplig information. Det sker bland annat genom att ett magasin avvecklas och bibliotekets samlingar ses över.

